

Commissie
van Toezicht
Hasselt

JAARVERSLAG 2021
COMMISSIE VAN TOEZICHT
BIJ DE GEVANGENIS TE HASSELT

Inhoud

1. De Commissie van Toezicht.....	1
1.1. Samenstelling.....	1
1.2. Werking.....	1
1.3. Behandeling van verzoeken van gedetineerden.....	5
1.4. De Commissie in cijfers.....	6
2. De penitentiaire inrichting.....	9
3. Het toezicht.....	10
3.1. Belangrijkste thema's die werden opgemerkt door de CvT's.....	10
3.2. Transversaal thema van het jaar 2021 : infrastructuur.....	12
4. Het beklagrecht.....	15
5. De drie belangrijkste besluiten en aanbevelingen van de CvT voor het jaar 2021 17	
6. Belangrijkste uitdagingen van de CvT en belangrijkste werkdomeinen voor het jaar 2022.....	19

1. De Commissie van Toezicht

1.1. Samenstelling

De Basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden bepaalt dat de Commissies van Toezicht bestaan uit minimum zes leden en maximum achttien leden (artikel 28 §1). Het huidige aantal leden (exclusief de secretaris van de Commissie) van de CvT Hasselt zit dicht bij het maximum. De Commissie omvatte op 31 december 2021 zeventien leden, waarvan dertien leden de functie van maandcommissaris uitoefenen, drie leden gehouden zijn om - overeenkomstig artikel 31 § 2 van de basiswet - zich uitsluitend te wijden aan de gerechtelijke afhandeling van klachten en een arts die zich elke maand ter beschikking houdt van de maandcommissaris bij grieven in verband met de gezondheidszorg in de gevangenis.

Commissie van Toezicht					
Toezicht			Klachten		
Nr.	Naam	Functie, ...	Nr.	Naam	Functie
1	Beerten Christian	Jurist	1	Beerten Christian	Voorzitter - Jurist
2	Brom Johan (vanaf okt 2021)		2	Geerits Marc	Bijzitter
3	Castro Maxim	Arts	3	Geraerts Lore	Bijzitter
4	De Bie Dorien			Rubens Marie-Paule	Plaatsvervanger
5	Delvaux Martijn (vanaf mar 2021)			Kenens Paul	Plaatsvervanger
6	Drabbe Gilbert				
7	Geerits Marc				
8	Geraerts Lore	Jurist			
9	Herbots Chiel (vanaf jun 2021)				
	Houbey Pieter (tot en met apr 2021)				
10	Kenens Paul				
	Kolb Ine (tot en met feb 2021)				
11	Kumpen Devin (vanaf mar 2021)				
12	Mertens Karlien (vanaf okt 2021)				
13	Piens Francesco (vanaf dec 2021)				
14	Rubens Marie-Paule	Jurist			
15	Scheelen Paul				
16	Schepers Jozef	SPOC			
	Schepers Patsy (tot & met aug 21)				
17	Stegmans Nico	Voorzitter			
	Wouters Ellen (tot en met aug 2021)				
	Wouters Peter (tot en met juli 2021)				
18	Jacomen Ramon	Secretaris			

Het jaar 2021 was in meer dan één opzicht moeilijk. Naast de gezondheidscrisis die het functioneren van de hele gevangeniswereld opnieuw ernstig heeft beïnvloed, heeft de Commissie ook een moeilijk

jaar gekend doordat ze geconfronteerd werd met het vertrek van meerdere commissieleden. Zo gaven vijf leden (inclusief de vicevoorzitter) hun ontslag. Een lid verliet de Commissie om een functie in de Centrale Raad uit te oefenen. De overige leden gaven hun ontslag omwille van persoonlijke redenen. Het vertrek van deze collega's heeft geleid tot de aanwerving van zes nieuwe leden.

1.2. Werking

De voorzitter

De voorzitter (1) coördineert de werking van de Commissie van Toezicht Hasselt. Verder fungeert ze als aanspreekpunt/verbindingspersoon tussen de CvT Hasselt en de CTRG (2), tussen de CvT Hasselt en de andere Commissies van Toezicht (3) en tussen de CvT Hasselt en de directie van de P.I. Hasselt (4). Verder neemt ze ook, net als andere leden, het maandcommissariaat op zich.

Concreet houdt de voorzittersfunctie onder meer in:

(1)

- Voorbereiden en voorzitten maandelijks vergadering
- Overleg met de secretaris
- Verslag maken en geven van overleg met CTRG en Directie afgelopen maand
- Advies en informatie aan (nieuwe) maandcommissarissen
- Zoeken van vrijwilligers voor specifieke functies en/of opdrachten
- Intakegesprekken kandidaat leden
- Managen van de gevolgen van de corona uitbraak voor onze leden (in 2021)
- Overleg met arts in bijzondere situaties

(2)

- Standpunten/adviezen van de CvT Hasselt formuleren en overbrengen
- Informatie m.b.t. (transversale) thema's over de P.I. en de CvT Hasselt verzamelen en bezorgen
- Informatie opvragen bij de CTRG in functie van de werking van de CvT
- Coördinatie en/of afhandeling klachten via Federale Ombudsman en CTRG

(3)

- Bijwonen van formele en informele vergaderingen van de Nederlandstalige voorzitters
- Follow up ervan

(4)

- Focus: bespreken van structurele problemen die de casuïstiek overstijgen tijdens het maandelijks overleg.
- Bij crisissituaties (zoals bijvoorbeeld de grote uitbraak van coronabesmettingen in 2021) informatie verzamelen en in overleg de nodige maatregelen nemen

Commissiebijeenkomsten

De CvT Hasselt vergadert elke tweede vrijdag van de maand. In principe vindt de bijeenkomst plaats binnen de muren van de penitentiaire instelling in een door de directie ter beschikking gestelde vergaderruimte. Omwille van de coronapandemie heeft de commissie in 2021 zeven keer elektronisch

vergaderd. Tijdens de vergaderingen is het de leden toegelaten om hun persoonlijke laptop of tablet te gebruiken (zonder echter een verbinding te hebben met het internet). Eveneens kunnen de leden met hun mobiele telefoon het gevangeniscomplex betreden voor vergaderingen.

Het verslag van de behandeling van de grieven door de maandcommissaris is een belangrijk agendapunt van deze vergadering. Het is ook de meest effectieve manier voor alle leden om de vinger aan de pols te houden van het leven in de gevangenis en van de problematische situaties die zich voordoen.

De vragen/grieven die de Commissie bereiken via e-mail (vooral via de Federale Ombudsman en de CTRG) worden behandeld door de voorzitter, al dan niet in samenwerking met de maandcommissaris. Ook hiervan wordt uiteraard verslag gedaan.

Verder zijn de vaste agendapunten:

Beknopt verslag van de werkzaamheden van de Klachtencommissie;
Verslag van het overleg van de Voorzitter met de Directeur P.I. Hasselt;
Nieuws en vragen aan de voorzitter en de Commissie vanuit de CTRG.

Maandcommissaris

De maandcommissaris bezoekt de instelling minstens één keer per week. Zij/hij verzamelt de rapportbriefjes uit de brievenbussen van de Commissie. In 2021 waren er 77 bezoeken dus gemiddeld 6 keer per maand. Hierbij moet worden vermeld dat omwille van een grote uitbraak van coronabesmettingen, tijdens de maand maart er maar 1 bezoek werd afgelegd.

De Commissie beschikt over een lokaal waar de gedetineerden met grieven naartoe worden begeleid voor een gesprek met de maandcommissaris.

In 2021 zijn de meeste grieven via e-mail besproken met de gevangenisdirectie. Het e-mailverkeer vindt plaats tussen de maandcommissaris en de algemeen directeur (ons aanspreekpunt) en met de gehele directie (een gezamenlijk e-mailadres) in cc. Soms worden de grieven besproken tijdens een persoonlijk onderhoud met de directie of dienst.

In de regel werkt de CvT Hasselt met één maandcommissaris. In het kader van de begeleiding/het wegwijs maken van nieuwe leden, vonden er ook in 2021 duobezoeken plaats. De CvT Hasselt heeft ervoor geopteerd om tijdens het maandcommissariaat van een ervaren commissielid nieuwe leden te laten "meelopen". Nieuwe leden kunnen tijdens hun maandcommissariaat altijd beroep doen op deze meer ervaren collega en uiteraard ook op de voorzitter. De afspraak is dat de Commissie nooit met meer dan twee leden de klacht bespreekt met de gedetineerde om het gevoel van vertrouwelijkheid niet te schaden.

De arts

Het is vooral de arts van de Commissie die communiceert met de medische dienst. Dankzij hem kunnen de maandcommissarissen de verzoeken in verband met de gezondheid van gevangenen beter interpreteren en verwerken. De arts neemt zoveel mogelijk deel aan de maandvergaderingen maar fungeert niet als maandcommissaris.

Single Point of Contact (SPOC)

Oktober 2020 startte de CTRG met het ontwikkelen van informaticatools die de werking van de CTRG, de Commissies van Toezicht en de Klachtencommissies zouden ondersteunen. Het betrof een Sharepoint- en een mailomgeving en een CRM-platform waar op een gebruiksvriendelijke manier informatie zou kunnen worden verzameld, opgevraagd en verwerkt.

Om een goede lokale implementatie en opvolging te kunnen garanderen van deze informaticatools, werd een nieuwe functie gecreëerd binnen de CvT, meer bepaald een 'eerste aanspreekpunt' of 'Single Point of Contact' (SPOC). Deze personen ontvingen in de loop van 2021 een presentatie en een demo over de toepassing 'Sharepoint'.

Eind 2021 was dit informaticaplatform binnen de Commissie nog niet operationeel om volgende redenen:

- meerdere leden van de Commissie ondervonden nog steeds moeilijkheden bij het inloggen in de toepassing en waren dus in de onmogelijkheid om de applicatie te gebruiken;
- voor het gebruik van 'Sharepoint' is een internetverbinding noodzakelijk. Binnen de penitentiaire gebouwen is een dergelijke verbinding (nog) niet voorhanden. Aldus wordt het gebruik van de toepassing onmogelijk, zowel tijdens de commissiebijeenkomsten als tijdens het bezoek van de maandcommissaris aan de gevangenisinstelling;
- er is geen downloadfunctie voorzien voor het genereren van een maandverslag voor de maandcommissaris. Hetgeen extra administratie met zich medebrengt.

Gedetineerdenoverleg

Na enige onderbreking, ingevolge de gezondheids crisis, werd op 27 september 2021 en 04 november 2021 het maandelijks "gedetineerdenoverleg" opnieuw invulling gegeven. Aan dit overleg namen deel: de algemeen directeur, twee medewerkers en 15 gedetineerden die hun medegedetineerden vertegenwoordigen uit diverse afdelingen en secties.

De verzoeken en grieven van de gedetineerden waren veelal gelijkaardig aan deze die de maandcommissaris ontvangt via de rapportbriefjes of ... Talrijk waren de vragen en opmerkingen omtrent de kantine (aantal, aard, kwaliteit en prijs van de producten werden in vraag gesteld). Ook de afwezigheid en de kwaliteit van de medische zorgen (tandarts, ...) kwam regelmatig aan bod. Eveneens valt het aantal grieven, opmerkingen, allusies op aangaande het gebrek aan een uniforme handelswijze van de penitentiaire beampten.

Opleiding commissieleden

Heel wat leden volgden een opleiding 'Bemiddeling en communicatietechnieken', een initiatief van de CTRG.

Ervaren moeilijkheden en voorstellen

- De meest significante gebeurtenis is uiteraard, net als voor de rest van de bevolking, de COVID-pandemie. Tijdens de periode (maart, april, mei, ...) was het management van de gevangenisinstelling vooral gericht op het beperken van de verspreiding van het Corona-virus

binnen het gevangeniscomplex met als gevolg, een drastische beperking van het dagelijks leven (binnenplaats, werkplaatsen, sporten, enz.) en bovenal een beperking van de bezoeken, inclusief deze van de maandcommissaris.

- Tot op heden heeft de Commissie weinig formele ontmoetingen gehad met de andere diensten (intern of extern) werkzaam in gevangenis. Het doel van dergelijke bijeenkomsten bestaat erin om alle belanghebbenden beter te informeren over de rol en werking van de CvT. Het is tevens een kans om de werkwijzen van alle partners te leren kennen en te bespreken. Ook worden contacten met bezoekers van gevangenissen, vertegenwoordigers van religies, docenten en leden van de directie (PSD, ...) overwogen. Het concrete plan voor kennismaking met de PSD met aansluitend een vragenronde werd uitgesteld naar 2022.
- Naar aanleiding van een voorzittersoverleg van de Nederlandstalige voorzitters van de CvT opperde onze commissievoorzitter aan de CTRG het voorstel om een forum of platform te ontwikkelen waarbinnen vertegenwoordigers van Commissies in samenwerking met de Centrale Raad structurele problemen binnen de gevangenissen zouden kunnen aanpakken zoals o.a. de overbevolking in de gevangenissen, de gebrekkige communicatie en de gebrekkige gezondheidszorg binnen de gevangenissen. Ondertussen heeft een collega-voorzitter (CvT Wortel-Hoogstraten) een digitaal Overlegforum van Vlaamse CvT-voorzitters gecreëerd.
- Omstreeks 19 mei werd de centrale Raad ingelicht omtrent de infrastructurele problemen binnen de gevangenis van Hasselt die een dringende aanpak vereisten. Na rondvraag binnen de Commissie werden volgende dringende problemen gesignaleerd:
  - Schimmel in de cellen;
  - De gebrekkige afzuiginstallatie;
  - De defecte telefooninstallatie in het cellencomplex waardoor alle communicatie via mobilifoons, en radiozenders dient te gebeuren.
- Zowel bij de gedetineerden, als bij gevangenisdiensten is er verwarring tussen de bevoegdheden van de Commissie van Toezicht en de Klachtencommissie. Een informatie-inspanning dringt zich op.

1.3. Behandeling van verzoeken van gedetineerden

Aanvragen, grieven worden geval per geval behandeld en zijn van gevarieerde aard. Ze hebben betrekking op de detentieomstandigheden die vooral in verband staan met het bezoek van familieleden, vrienden, kennissen, op kwaliteit van de medische zorgen (tandarts, afwezigheid van medicijnen, ...) en op relationele problemen met het personeelsleden (houding van de penitentiaire beampten).

De maandcommissaris streeft ernaar om zo snel mogelijk contact op te nemen met de betrokken gedetineerde(n) en neemt vervolgens contact op met de gevangenisdirectie. Het is ook gebruikelijk dat de maandcommissaris het antwoord op het verzoek of grief terugkoppelt naar de betrokkene tijdens een volgend gesprek tenzij de directie zegt dat zelf te zullen doen. Vaak wordt een gesprek met een gedetineerde afgesloten met de vraag om opnieuw contact met ons op te nemen indien de situatie niet veranderd is en/of indien het probleem aansleept.

1.4. De Commissie in cijfers

Aantal bijeenkomsten en aanwezigheden

In 2021 hebben er twaalf commissiebijeenkomsten plaatsgevonden. Zij gingen door elke tweede vrijdag van de maand van 16.00 uur tot 18.00 uur (minstens). Tijdens maanden januari tot en met juni, en de maand december heeft de gezondheidscrisis ervoor gezorgd dat de vergaderingen digitaal, via *video conferencing* moesten worden georganiseerd. De maandelijkse bijeenkomsten die plaatsvonden in juli tot en met november konden op een normale wijze doorgaan t.t.z. in de lokalen van de penitentiaire instelling.

	8/jan	12/feb	30 Mar	9/apr	14/mei	11/jun	9/jul	13/aug	25/sep	8/okt	12/nov	10/dec
	Vid	Vid	Vid	Vid	Vid	Vid	P.I.	PI	P.I.	P.I.	P.I.	Vid
Getalsterkte (incl. secretaris)	17	17	18	18	17	18	17	15	15	17	17	18
Aantal aanwezigen	14	15	16	15	12	12	10	11	12	12	13	16
Afwezig en/of verontschuldigen	2	1	1	2	4	5	6	3	2	4	3	1
Aanwezigheid secretaris	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Ref: Verslagen van de maandelijkse vergaderingen van de CvT Hasselt

Vid = videoconferentie
P.I. = penitentiaire instelling Hasselt

Het aantal uitgevoerde bezoeken

Md	Naam v/d maandcommissaris	Data van de bezoeken												Totaal
1	Rubens Marie-Paule	6/jan	12/jan	20/jan	27/jan									4
2	De Bie Dorien	5/feb	11/feb	16/feb	27/feb									4
3	Wouters Ellen (Tot en met Aug 2021)	3/mrt												1
4	Kenens Paul	9/apr	12/apr	16/apr	19/apr	23/apr	26/apr	30/apr	3/mei	7/mei				9
5	Scheelen Paul	4/mei	7/mei	11/mei	15/mei	21/mei	28/mei							6
6	Steegmans Nico	4/jun	7/jun	9/jun	16/jun	23/jun	28/jun	29/jun						7
7	Geraerts Lore	8/jul	14/jul	19/jul	29/jul									4
8	Delvaux Martijn (Vanaf Mar 2021)	1/aug	5/aug	6/aug	8/aug	10/aug	13/aug	17/aug	20/aug	23/aug	25/aug	29/aug	31/aug	12
9	Drabbe Gilbert	7/sep	14/sep	21/sep	28/sep	29/sep								5
10	Schepers Jozef	4/okt	6/okt	8/okt	11/okt	13/okt	21/okt	25/okt	28/okt					8
11	Rubens Marie-Paule	4/nov	10/nov	12/nov	18/nov	24/nov	30/nov							6
12	Kumpen Devin (Vanaf Mar 2021)	2/dec	5/dec	7/dec	9/dec	11/dec	14/dec	16/dec	19/dec	21/dec	23/dec	31/dec		11
	Totaal aantal bezoeken													77

Ref: Maandelijkse verslagen van de maandcommissaris CvT Hasselt

In 2021 werden in totaal 77 bezoeken afgelegd. Dit zijn gemiddeld 6 bezoeken per maand. Tijdens de maand maart werd er omwille van een grote uitbraak van coronabesmettingen slechts 1 bezoek afgelegd.

Wijze van ontvangst van de verzoeken

	Maand													
	Jan	Feb	Mar	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Totaal	
Brief										7			7	
Derden	1												1	
E-mail / Tel. gedetineerde persoon			3	1	2								6	
Interpellatie gedetineerde persoon			1										1	
Klachtenformulier										4	2		6	
Mail ad CTRG						1							1	
Papier											1		1	
Rapportbriefje	5	7	5	5	16	4	3	14	17	46	11	7	139	
Telefoon aan CTRG									3			1	4	
Eindtotaal	6	7	9	6	18	5	3	14	20	57	14	8	167	

Ref: Rekenblad (Excel – Office) 2021 CvT Hasselt

De CvT heeft in 2021 167 schriftelijke en mondelinge verzoeken ontvangen.

De gedetineerden contacteren de Commissie voornamelijk (86%) via rapportbriefjes in de diverse brievenbussen die geïnstalleerd werden in de verschillende afdelingen en secties. Er hangen 5 brievenbussen van de CvT in de gevangenis: 1 in de vrouwenvleugel en de rest bij de mannen. Bij de mannen bevinden zich 2 brievenbussen in het centrale gedeelte van het cellulair aan de deuren van de wandeling, 1 op de Deradex-afdeling en 1 aan de individuele wandeling.

Soms komen verzoeken ook bij de Commissie via e-mail of worden ze met een brief ter kennis gebracht tijdens toevallige ontmoetingen met de maandcommissaris bij zijn bezoeken aan de instelling.

Ook de Centrale Raad wordt weleens gecontacteerd voor een grief vanuit de P.I. Hasselt, meestal telefonisch. Deze bezorgt de verzoeken aan de CvT voor lokale verwerking.

Aard van de verzoeken

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	
Detentieomstandigheden	1	0	2	1	4	4	1	2	0	2	4	3	24
Contacten met buitenwereld	0	1	0	0	1	1	1	0	3	1	1	5	14
Regime & activiteiten	2	1	0	0	2	1	0	4	5	3	1	0	19
Gezondheidszorg	1	0	1	6	2	0	3	4	5	6	0	2	30
Orde en veiligheid	0	1	2	2	1	0	0	3	1	1	0	0	11
Incidenten	2	3	1	1	0	0	0	5	1	6*	1	3	23
Detentieplan	0	1	0	3	2	3	0	4	2	4	0	2	21
Personeel	0	0	0	0	3	0	0	3	2	0	0	1	9
Garantie & Informatie	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	5
Totaal	6	7	6	13	15	9	5	25	20	21	7	16	156
*20 grieven over één incident (georganiseerd indienen van een klacht over een incident met één bepaalde PB'er) - werd als één grief geregistreerd.													

De cijfers uit deze tabel zijn gebaseerd op de individuele grieven die behandeld werden en opgenomen werden in de verslagen van de maandcommissarissen. Deze cijfers kunnen afwijken van de cijfers in de vorige tabel aangezien o.m. ingetrokken klachten niet opgenomen worden door de maandcommissarissen en er ons soms "rappels" bereiken.

In het algemeen verwijzen de grieven bij de mannen naar problemen m.b.t. de detentieomstandigheden, moeilijkheden met betrekking tot gezondheidszorgen en de relatie met een penitentiair beampte. Dit laatste moeten we evenwel relativeren aangezien een twintigtal verzoeken betrekking hebben op dezelfde grief.

Enkele van de meest terugkerende vragen bij de vrouwelijke gedetineerden hebben betrekking op problemen met de kantine (detentieomstandigheden) en gezondheidszorg.

Bovendien zien we dat het vaak dezelfde gevangenen zijn die verzoeken richten aan Commissie van Toezicht. Zes gedetineerden liggen aan de basis van 25% van de verzoeken.

Het aantal uitgevoerde bemiddelingen

Strikt genomen zijn er geen officiële bemiddelingen uitgevoerd tussen directie en gedetineerden. Voor een grote meerderheid van de verzoeken werden de problemen aangepakt en opgelost zonder de betrokken partijen expliciet bij elkaar te brengen.

2. De penitentiaire inrichting

De gevangenis van Hasselt werd geopend in 2005. Zij doet dienst als arrest- en strafhuis. Er verblijven zowel mannelijke als vrouwelijke gedetineerden. De capaciteit bedraagt 420 mannen en 30 vrouwen. Begin januari 2022 bedroeg de bezetting 535 mannen en 40 vrouwen.

In de P.I. Hasselt is men reeds geruime tijd actief om alternatieven te ontwikkelen en te implementeren voor het standaard gesloten regime en om de gevangenis drugsvrij te maken. Deze initiatieven zijn ook ontwikkeld om een veilig(er) leefklimaat voor gedetineerden te kunnen bieden. De gedetineerden in deze secties ondertekenen een engagementsverklaring met DO's en DON'Ts. Bij niet naleving kunnen gedetineerden verwijderd worden van de sectie. Het personeel waakt over en levert zelf een bijdrage aan de veilige en constructieve sfeer op de sectie. Men hanteert hierbij observatiefiches.

De Drugsvrije afdeling of DVA (voor mannen):

Deze sectie bestaat reeds enkele jaren. Hier wordt de mogelijkheid geboden aan gedetineerden met een drugsproblematiek de detentie door te maken in een veilige omgeving, vrij van drugs. Er is intensieve drughulpverlening van ZorGGroep Zin vzw (een ambulante centrum voor gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg en drugpreventie) en de vzw Katarsis (een residentieel centrum voor mensen die kampen met afhankelijkheidsproblemen rond illegale drugs, al dan niet in combinatie met alcohol en/of medicatie).

Op de DVA worden 3 regimes gehanteerd. Men start in een observatieregime. Het is de bedoeling dat de gedetineerden snel doorgroeien naar een halfopen regime (regime 3). Er is ook een tussenregime dat fungeert als "terugzet"-regime bij problemen. Het drugsvrij blijven wordt gecontroleerd via urinecontrole en er worden ook alcoholcontroles uitgevoerd. In het DVA-regime worden alle afspraken/regels zeer streng opgevolgd.

Dit halfopen standaardregime veronderstelt een gedeeld engagement van zowel de gedetineerde als de inrichting. Er wordt een intensieve en constructieve dagindeling voorzien met tal van activiteiten. De deelname hieraan is verplicht.

Vrouwenafdeling Groep 3:

Naast het onthaal- en het standaardregime (gesloten) is hier in oktober 2021 een proefproject van start gegaan met een gedeeltelijk open regime. De bedoeling van dit regime is het creëren van een open leefklimaat in groep met aandacht voor de voorbereiding van de re-integratie in een drugvrije omgeving. De gedetineerden tekenen een engagementsverklaring inzake leefregels, en waarden en normen. In volgende gevallen volgt een onmiddellijke verwijdering uit Groep 3:

- Bezit, gebruik, handel of het binnenbrengen van drugs, alcohol, benzodiazepines of niet-voorgeschreven medicatie
- Een positieve urinetest of weigering om een urinetest te laten afnemen.
- Fysieke agressie

Momenteel verblijven 15 gedetineerden onder dit regime.

De STRAND afdeling (sectie 11): Sectie Tegen Racisme, Agressie en Drugs (voor mannen – beklaagden en kortgestraften)

Deze afdeling is in 2021 opgestart, gegroeid vanuit de observatie dat veel gedetineerden zich onveilig voelen op de wandeling omwille van afpersing, druggebruik ed..

Bedoeling en positieve effecten van het verblijf op deze sectie:

- de drugsmarkt verkleinen en alle andere bijhorende problemen verminderen, gedetineerden die voor het eerst in detentie komen en niet verslaafde gedetineerden niet blootstellen aan de drugsmarkt
- de gedetineerde zelf mee het verloop van zijn detentie te laten bepalen en hiermee terug een stuk eigen verantwoordelijkheid krijgen tot een goed detentietraject
- een preventieve setting bieden, een positief leefklimaat
- gedetineerden zich veiliger laten voelen tijdens detentie waarmee extra detentieschade en de risico's op nieuwe delicten kan beperkt worden.

Gedetineerden moeten een engagementsverklaring ondertekenen dat ze drugvrij willen leven in de gevangenis, dat ze (at random) urinecontroles zullen toestaan, dat ze actief willen meewerken aan een positief leefklimaat, dat ze respectvol zullen omgaan met medegedetineerden en personeel en dat ze in geen enkel geval zullen overgaan tot het plegen van agressie of om hiermee te dreigen. Bij niet naleving kan men verwijderd worden van de sectie. Er is verder geen speciaal aanbod in het kader van de drughulpverlening.

Er zijn inmiddels vier afgevaardigden uit de groep van 60 gedetineerden die wekelijks overleggen met vast personeel op sectie en een leidinggevende om activiteiten te bespreken of verbeteringen voor te stellen voor de afdeling.

Het gevangenisleven op deze sectie ziet er, behalve een aparte wandeling, voor de rest hetzelfde uit als op de andere secties.

Sectie 12 (voor mannen – langgestraften)

Net zoals sectie 11 bevat deze sectie een groep gedetineerden die zich engageren om drugvrij en met constructief gedrag de detentie door te brengen. Het regime biedt hen een veilige wandeling waar druggebruik met bijhorende problemen als smokkel, afpersing en agressie niet aanwezig zijn.

Verder zijn er geen verschillen met het standaardregime. Deze groep wordt niet afgesloten van de andere gedetineerden, buiten de aparte wandeling.

3. Het toezicht

3.1. Belangrijkste thema's die werden opgemerkt door de CvT's

Tijdens het tweede jaar dat **COVID** rondwaart in de samenleving, en dus ook in de gevangnissen, werden de voorzorgsmaatregelen in de gevangenis van Hasselt op verschillende tijdstippen aangepast aan de omstandigheden van het ogenblik. Deze maatregelen hadden een impact op het leven in de gevangenis en gaven aanleiding tot veel vragen van de gedetineerden. De nodige maatregelen ter bestrijding van de COVID-crisis werden naar best vermogen uitgevoerd door de directie en het

penitentiair personeel. Bij klachten over de maatregelen en de gevolgen voor de gedetineerden werd door de directie verwezen naar de instructies van het directoraat-generaal van het gevangeniswezen die de maatregelen voorschreef voor alle gevangenissen.

Bij de analyse van de grieven die de maandcommissarissen van de Commissie van Toezicht van de gevangenis van Hasselt behandelden – in totaal 156 in 2021 – blijken de meest voorkomende grieven te handelen over respectievelijk gezondheidszorg (30), de detentieomstandigheden in het algemeen (24) en incidenten van allerlei aard (23).

Grieven met betrekking tot de gezondheidszorg.

In absolute aantallen hebben in de loop van 2021 dertig grieven de Commissie van Toezicht bereikt. Deze grieven hadden enerzijds betrekking op de medische dienst en anderzijds op de tandzorg in het bijzonder.

De grieven met betrekking tot de **medische dienst** bleken doorgaans betrekking te hebben op de relatie tussen de gedetineerde en het medisch personeel, de follow-up van de behandelingen die als gebrekkig werd ervaren en de communicatie hieromtrent die als onvoldoende werd ervaren. Sinds november 2021 houdt een vrouwelijke arts twee uur per week raadpleging in de vrouwenvleugel. Zo werd tegemoetgekomen aan een reeds lang bestaande behoefte aldaar.

De grieven met betrekking tot de **tandzorg** zijn een langer aanslepend probleem in de gevangenis. Gedetineerden en directie bevestigen dat de wachttijd voor tandartsbezoeken een redelijke termijn overschrijdt. In het tweede deel van 2021 werd beroep gedaan op een mobiel team voor de tandzorg om aan deze problematiek tegemoet te komen. Dit is een aanzienlijke verbetering maar blijkt geen structurele oplossing voor dit probleem, in het bijzonder met het oog op dringende tandzorg. Dezelfde problemen als met de medische dienst doen zich voor op het vlak van de communicatie en de opvolging van de afspraken die als gebrekkig wordt ervaren door de gedetineerden.

Grieven met betrekking tot detentieomstandigheden in het algemeen.

In totaal werden 24 grieven aan de Commissie van Toezicht gemeld omtrent detentieomstandigheden in het algemeen. Deze grieven handelen vaak over het verlies van **persoonlijke voorwerpen**, beschadiging van persoonlijke bezittingen bij transfers tussen penitentiaire inrichtingen en problemen bij de inventaris die opgemaakt wordt bij mutatie tussen cellen in dezelfde gevangenis.

Aangezien dit een problematiek is die al langer bekend is, werd er door twee maandcommissarissen het initiatief genomen de procedure voor het binnen- en buitenbrengen van goederen in de gevangenis te bestuderen. Hieruit blijkt dat dit een complexe procedure is die onderhevig is aan constante veranderingen (onder meer door de specifieke omstandigheden tijdens de COVID-crisis), die niet steeds duidelijk is voor betrokken partijen. De directie gaf aan deze procedure in de nabije toekomst te herzien.

Ten slotte blijkt er, ondanks het feit dat de penitentiaire instelling van Hasselt een vrij recente instelling betreft, een hardnekkig probleem met infrastructuur (zie infra).

Grieven met betrekking tot incidenten in het algemeen.

Ondanks het vrij hoge aantal klachten met betrekking tot incidenten tussen **penitentiaire beambten** en gedetineerden (dat voor de gevangenis van Hasselt jaarlijks ongeveer constant blijft) blijkt het dagelijkse contact tussen de gedetineerden en penitentiair beambten vlot te verlopen. Toch werden er enkele klachten geuit ten overstaan van penitentiaire beambten.

In quasi alle gevallen werd deze problematiek via de maandcommissaris aangebracht bij de directie, die op haar beurt de grief kon bespreken met de penitentiair beambte in kwestie in het kader van een functioneringscyclus. Deze werkmethode werd als positief ervaren in de meeste gevallen. In enkele gevallen werden beambte verplaatst naar een andere afdeling binnen de gevangenis zodat het contact tussen de gedetineerde en de beambte tot een minimum herleid werd.

Bijzondere aandacht is vereist voor de kwetsbare situatie van een minderheid binnen de gevangenis waarbij ernstig psychologisch afwijkend gedrag wordt vastgesteld in de praktijk, wat in de praktijk aanleiding geeft tot ernstig verbaal en fysiek geweld. Hierdoor verblijven deze personen relatief vaak in afzondering. Ondanks deze problematiek blijken deze personen niet of zeer beperkt opgevolgd te worden door een structureel gebrek aan middelen. De directie erkent dit probleem, maar kan zonder bijkomende middelen, geen structurele oplossing bieden voor deze problematiek.

Andere klachten

Bij de diverse overige klachten zijn twee grote groepen te onderscheiden. Ten eerste zijn er klachten omtrent het **contact met de buitenwereld**. Door de COVID-crisis werd het contact op bepaalde momenten noodgedwongen beperkt. Ondanks deze beperking werden er wel inspanningen gedaan voor het faciliteren van online bezoekenmomenten. Echter, door beperkte middelen is dit in omvang beperkt.

Een tweede terugkerende problematiek blijkt het verkrijgen van **werk** binnen de gevangenis. Gezien de arbeidsplaatsen in de penitentiaire instelling beperkt zijn, loopt de wachttijd voor bepaalde functies op tot enkele maanden.

3.2. Transversaal thema van het jaar 2021: infrastructuur

2021 : Staat infrastructuur gevangenis Hasselt.

In “corona-tijd” werden de gesprekken met de gedetineerden niet meer in de cel gevoerd maar in een ontvangstlokaal in de administratieve vleugel van het cellulair, zodat er geen rechtstreeks toezicht was op de infrastructuur. Om die reden werd er recent nog een bezoek gebracht aan de P.I. van Hasselt om poolshoogte te nemen, gezien de CvT een aantal klachten hieromtrent heeft ontvangen.

In de maandelijkse CvT-vergadering van mei 2021 heeft de Voorzitter verslag gegeven van hetgeen vanuit CTRG i.v.m. de aanpassing en modernisering van de gevangenissen werd meegedeeld:

“Uit een vergadering tussen de adviseurs van de strategische cel van de Staatssecretaris bevoegd voor de Regie der gebouwen (Mathieu Michel) en het bureau van de CTRG is gebleken dat de werkzaamheden die op dit ogenblik worden gerealiseerd door de Regie der gebouwen hoofdzakelijk betrekking hebben op veiligheidsaspecten en niet op aanpassingen aan de gevangenisinfrastructuur

met het oog op menswaardige leefomstandigheden.

Om de basis te leggen voor een constructieve dialoog hieromtrent met de Regie der Gebouwen wenst de Centrale Raad een zo volledig mogelijke lijst van de problemen in de verschillende penitentiaire inrichtingen aan de Regie der Gebouwen te bezorgen.

Daartoe heeft de Centrale Raad op basis van de gegevens in de jaarverslagen een lijst opgesteld en verzocht om eventuele aanvullende informatie”.

Volgende problemen dienen in de gevangenis van Hasselt dringend aangepakt te worden

- * schimmel in de cellen;
- * de gebrekkige afzuiginstallatie;
- * de defecte telefooninstallatie in het cellencomplex

Deze en nog andere problemen i.v.m. de infrastructuur zijn verder ook aan bod gekomen in de verslagen van de maandcommissarissen en in maandelijkse vergaderingen van de CVT Hasselt. De vastgestelde problemen hadden eind 2021 nog geen oplossing gekregen.

Cellen en andere ruimtes

Artikel 41 § 2 van de wet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden bepaalt dat de Koning de voorwaarden bepaalt waaraan de verblijfsruimtes en de ruimtes voor gemeenschappelijke activiteiten moeten voldoen inzake gezondheid, brandveiligheid, en hygiëne, en stelt daartoe regels vast die minstens betrekking hebben op de omvang, de verlichting, de verluchting, de sanitaire voorzieningen en het onderhoud.

Er wordt vastgesteld dat de cellen die bezocht werden relatief proper waren. De gedetineerden dienen zelf hun eigen cel te kuisen. Op de meeste cellen staat het raam ook open hetgeen de mogelijkheid geeft om voldoende te verluchten. Wegens quarantainemaatregelen echter wordt het probleem van overbevolking op bepaalde cellen dramatisch. Verder dient er opgemerkt te worden dat niet-rokers die op cel verblijven met rokers terecht opmerken dat dit een extra straf betreft. Er worden inspanningen gedaan om deze situaties zoveel mogelijk te vermijden. Door de PB'ers wordt bovendien opgemerkt dat beschadigingen in cellen nooit worden hersteld.

Op de vrouwenafdeling bevinden zich 4 douches die proper ogen. Het sanitair van de mannen is ook in orde. Net zoals de algemene indruk bij overige ruimtes zoals de bezoekersruimten, medische lokalen, fitness, bibliotheek, computerlokaal, polyvalente ruimtes,... Er wordt ook na elk bezoek gekuist en die indruk krijg je ook. Bepaalde ruimtes zoals medische lokalen, fitness en computerlokalen ogen wat oubollig. De grote bezoekersruimten daarentegen hebben wel een frisse look, veel lichtinval, snoep- en drankautomaat, toilet,... Op zaterdagvoormiddag wordt er ook 'kinderbezoek' georganiseerd. Bij mooi weer kan er buiten worden gespeeld. Ook de grote, industriële keuken geeft een zéér hygiënische indruk. Er bevinden zich drie aparte koelcellen gevuld met groenten en fruit, zuivel, vlees.

Schimmelvorming in cel(len) :

Uit de lezing van de verslagen van de maandelijkse vergaderingen van de CVT blijkt dat de ongezonde situatie omwille van schimmelvorming regelmatig werd aangekaart maar in 2021 niet tot een duurzame oplossing heeft geleid.

Het probleem werd ter sprake gebracht op de vergadering van mei 2021, ingevolge een klacht ontvangen door de voorzitter via de telefonische permanentie van de CTRG. De maandcommissaris is zich ter plaatse gaan vergewissen van de toestand, die blijkbaar reeds lang aansleepte: de PBA sprak van een jarenlang probleem, dat intern en bij de Regie der Gebouwen reeds gekend is.

De maandcommissaris stelde in cel 2301 en in cel 2304 grote zwarte schimmelvlekken vast aan het plafond, slechts enkele tientallen cm verwijderd van de “bovenslaper” van het stapelbed. Bij zware regen zou er volgens de gedetineerden waterinsijpeling zijn, met nat bedlinnen als gevolg.

De Voorzitter heeft samen met directeur Dauwe de toestand ter plaatse onderzocht; een filmpje en foto's werden aan de CTRG overgemaakt en met aandrang gevraagd druk uit te oefenen op de Regie der Gebouwen om deze problematische situatie op te lossen.

In de vergadering van 9 juli, waarop de heer Nève, Voorzitter CTRG, aanwezig was, werd deze geconfronteerd met dit aanslepend probleem: hij weet de vergadering te melden dat hij twee à drie weken geleden, tijdens een vergadering met de Staatssecretaris bevoegd voor de Regie der Gebouwen, een hele waslijst met gebreken heeft overgemaakt waaronder deze van de schimmelvorming in enkele cellen in Hasselt. De Regie der Gebouwen is op dit ogenblik echter nog maar in het stadium om een voorlopige inventaris samen te stellen van alle dringende werken die dienen uitgevoerd te worden in “ALLE” openbare gebouwen. Het probleem van de schimmelvorming zal dus nog niet dadelijk opgelost zijn.

De voorzitter van de CvT suggereert om een werkgroep binnen de CvT samen te stellen om de infrastructuurproblemen en de dringende herstellingen op te volgen. De commissieleden Marie-Paule Rubens en Lore Geraerts stellen zich kandidaat om dit op te volgen.

Tijdens de vergadering van september 2021 blijkt dat dit probleem nog niet zo direct is opgelost: voorlopig zou er gezorgd worden de schimmel te neutraliseren door middel van azijn.

Tijdens de vergadering van november 2021 blijkt dat de voorzitter zich andermaal persoonlijk is gaan vergewissen van de toestand in de cellen die aangetast zijn door schimmel: In cel 2301 waren er sporen van nieuw pleisterwerk en was er geen zichtbare schimmel meer, maar in cel 2304 was de situatie nog steeds ongewijzigd, en de bewoners verklaarden andermaal dat het soms binnen regent in hun cel.

De gedetineerden die zich initieel op deze cel bevonden, werden inmiddels verplaatst naar een andere cel. De cel werd de laatste maanden van 2021 bewoond door andere gedetineerden doch de schimmel blijft aanwezig.

De voorzitter heeft de toestand nogmaals aangekaart zowel bij directeur Paul Dauwe alsook bij mw. Silke Dreesen.

Op de vergadering van december 2021 verklaart de Voorzitter dat zij, op aanraden van de Voorzitter van de CTRG, het probleem heeft aangekaart bij de nationale preventieadviseur. Er zou een overleg komen van de EPI en de Regie der Gebouwen.

Defecte noodknop in cel(len)

Op de vergadering van juli 2021 bracht de maandcommissaris verslag uit van het bezoek aan cel 3125, waar de noodknop binnen de cel al twee weken defect is, hetgeen volgens de maandcommissaris een urgent probleem is.

De voorzitter vraagt ook dat de Centrale Raad dit probleem zou aankaarten bij de Regie der Gebouwen.

Indien de noodknop niet functioneert kan de gedetineerde indien nodig telefonisch om bijstand en/of hulpvragen, aldus directeur Dauwe (meegedeeld in de vergadering van september 2021).

Het probleem werd nogmaals aangekaart via Silke Dreesen aan de CTRG (vergadering november). Tijdens de vergadering van december 2021 deelt de Voorzitter mee dat directeur Dauwe verklaarde dat “de overheid voorstelt om gevangenen, die de nodige technische skills en ondervinding bezitten, technische problemen binnen de gevangenis te laten oplossen en mankementen te laten repareren”.

Communicatie-infrastructuur binnen de P.I. Hasselt – Intranet - Mobilfoon

In het verslag april 2021 van de maandcommissaris wordt vastgesteld dat de telefooninstallatie in het cellencomplex al geruime tijd stuk is. Alle communicatie gebeurt via mobilfoons, radiozenders, waarbij alles door iedereen, in alle secties, duidelijk gehoord wordt, ook door gedetineerden in de nabijheid van de PB’ers. Dit zou niet alleen onwettig zijn maar tevens zeer storend. Dit werd gemeld door een chef aan de receptie van CC4, die hierover niet tevreden was.

Wanneer de voorzitter tijdens haar onderhoud met dhr. Paul Dauwe de gebrekkige communicatie binnen de P.I. Hasselt andermaal aankaart en stelt dat de installatie van een Intranet de beste oplossing zou zijn om de problemen van de baan te helpen stelt dhr. Dauwe dat de bekabeling voor Intranet voorzien is maar dat deze niet operationeel is. Hij verwacht de indienststelling ten vroegste tegen 2023 (verslag vergadering mei 2021).

In het verslag van september 2021 van de maandcommissaris wordt uitgebreid ingegaan op de mogelijkheden om vanuit de cel contact te maken met een personeelslid (een onderzoek in de vrouwenafdeling). Dit kan

- met de rode noodknop, waarbij een lichtje brandt boven de cel en in het PB lokaaltje, dat echter ’s nachts niet steeds bemand is;
- de telefoon, waarmee via een externe lijn de gevangenis kan gebeld worden indien de gedetineerde over een telefoonbudget beschikt;
- de parlofoon waarmee de gedetineerde in contact staat met de “centrale”, maar waar defecten zijn.

Het contact vanuit de cel blijft bijgevolg problematisch.

RX-toestel

Naar aanleiding van een medische problematiek in een onderzoek van de maandcommissaris (januari 2021) moest CvT-lid en geneesheer Castro vaststellen dat zich in de medische afdeling van de gevangenis een RX-toestel bevindt dat niet gebruikt wordt zodat vervoer moet geregeld worden om een patiënt van en naar het ziekenhuis te brengen voor een simpele RX. (cfr ook vergadering CvT van 12/2/2021). Eind 2021 bevond zich nog steeds een RX-toestel in een medisch lokaal doch de PB’er die rondleiding gaf was niet op de hoogte van het niet-functioneren.

4. Het beklagrecht

- *Aantal ingediende klachten : 56*

- *Aantal genomen beslissingen :56*
- *Aantal klachtafstanden :3*
- *Aantal kennelijk onontvankelijke klachten :32*
- *Aantal klachten dat voor bemiddeling aan de CvT is doorverwezen:1*
- *Aantal mislukte bemiddelingen:1*
- *Aantal hoorzittingen van de KC:19*
- *Aantal beslissingen door alleenzettelend rechter (zonder zitting):37*
- *Cijfers over beslissingen: 57% van de klachten werd niet ontvankelijk verklaard (waarvan 75% slaat op klachten die geen betrekking hebben op beslissingen genomen door de directie ten aanzien van de klager). 27% van de klachten werd gegrond verklaard, waarbij in 40% der gevallen in een tegemoetkoming werd voorzien. Tegen 8% van de uitspraken werd beroep aangetekend.*

Het valt meteen op dat meer dan de helft van de klachten niet ontvankelijk werd verklaard. Het grootste deel hiervan (75%) heeft geen betrekking op beslissingen van de directie die ten aanzien van een klager werden genomen. Dit wijst op een gebrekkige kennis van de wetgeving en doet besluiten dat de wijze waarop thans de gedetineerden worden geïnformeerd over het klachtenrecht niet toereikend is. Nochtans zou een goede informatie ertoe kunnen leiden dat onnodige klachten worden vermeden waardoor de werklust van zowel de directie als de KC (en bij uitbreiding van de bijstand verlenende juristen) zou worden verlicht. Het zou dan ook aangewezen zijn dat elke gedetineerde bij zijn/haar aankomst in de P.I. de nodige en duidelijke informatie m.b.t. het beklagrecht zou ontvangen.

Art 157§1 van de basiswet betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden (hierna basiswet) bepaalt dat de KC binnen de 14 dagen na het indienen van een klacht een beslissing dient te nemen. Voor 39% van de behandelde klachten kon deze termijn niet worden nageleefd. Gemiddeld bedroeg de termijn tussen het indienen van de klacht en het nemen van de beslissing 16 dagen. Het niet afhandelen van de klachten binnen de door de basiswet voorgeschreven termijn heeft verschillende oorzaken die in vele gevallen cumulatief aanwezig zijn. Zo bezorgt de directie niet steeds binnen de 48u na het indienen van de klacht de informatie en opmerkingen die zij nuttig acht ter beoordeling van de klacht (art 152§2 basiswet). Hopelijk gaat het hier om een tijdelijk fenomeen dat in de hand werd gewerkt door onderbezetting van de directie ingevolge de pandemie en de daarmee gepaard gaande quarantaineregels. Voorts speelt ook het feit dat slechts om de 14 dagen hoorzittingen worden georganiseerd een rol. Het frequenter organiseren van hoorzittingen zou enig soelaas kunnen brengen maar is niet steeds haalbaar zolang de KC door vrijwilligers wordt bemand. Een professionalisering zou dit probleem kunnen oplossen. Tot slot heeft ook de overbevraging van de juriste, die de KC bijstaat in o.a. het opstellen van de beslissingen, een invloed. De juriste slaagt er niet steeds in haar ontwerp beslissingen tijdig ter goedkeuring aan de KC over te maken. Deze situatie zou kunnen aangepakt worden door ofwel meer juristen of secretariaatspersoneel in te zetten ofwel door de taak van de KC door professionelen te laten

uitoefenen. Er kan immers worden verondersteld dat professionelen over de nodige kennis en tijd beschikken om zonder bijstand van de juristen beslissingen op te stellen.

Er dient ook te worden vastgesteld dat in de gevallen waarbij klacht wordt ingediend tegen een uitgesproken tuchtbeslissing, deze laatste meestal is uitgevoerd alvorens er een beslissing door de KC werd getroffen en in vele gevallen zelfs alvorens ze werd behandeld. De oorzaak hiervan is terug te vinden in de vaststellingen gedaan in vorige paragraaf, versterkt door de omstandigheid dat, wanneer de klacht wordt ingediend via de maandcommissaris, er enige tijd verstrijkt alvorens de maandcommissaris de klacht aan de KC heeft overgemaakt. Aan deze problematiek zou kunnen verholpen worden zo de maandcommissaris dagelijks de brievenbus in de P.I. zou lichten, hetgeen echter in de praktijk niet haalbaar is. Een andere mogelijkheid zou erin bestaan dat gedetineerden zelf, vanuit de P.I. via elektronische weg, hun klacht zouden kunnen overmaken aan de KC.

Er werd slechts één keer aangestuurd op een bemiddeling. Dat zo weinig gebruik wordt gemaakt van de in de basiswet voorziene mogelijkheid om te bemiddelen is het gevolg van de vrij omslachtige procedure. De KC te Hasselt gelooft meer in een officieuze bemiddeling door de maandcommissaris in het kader van een grief door de gedetineerde ingediend bij de CvT.

Een heikel punt, waarover nog onduidelijkheid bestaat, betreft het feit of de KC, bij de beoordeling van een klacht al dan niet een onderzoek kan doen naar de feiten die aanleiding hebben gegeven tot het nemen van een (tucht)beslissing, dan wel of de KC zich dient te beperken tot het toetsen van de beslissing van de directie aan de wettelijkheid, redelijkheid en billijkheid. Een door de CTRG ingenomen standpunt zou welkom zijn.

5. Enkele belangrijke besluiten en aanbevelingen van de CvT voor het jaar 2021

De overbevolking in de gevangenis leidt tot conflicten en escapisme d.m.v. drugs (en medicatie).

De gezondheidszorg en zeker de psychologische/psychiatrische hulpverlening is ondermaats terwijl detentieschade een van de meest dramatische gevolgen is van een verblijf in de gevangenis

De defecten aan de infrastructuur slepen al jaren aan door logge en ontoereikende structuren en middelen.

Deze vaststellingen en problemen reiken soms ver voorbij het mandaat en de mogelijkheden van de CvT en dienen meestal op een hoger niveau te worden opgelost.

Aanbeveling voor de Minister van Justitie: er dient een structurele oplossing uitgewerkt te worden voor de overbevolking in de gevangenis(en) teneinde de interactie tussen het personeel en de gedetineerden enerzijds en tussen gedetineerden onderling te verbeteren, en spanningen en conflicten te voorkomen;

Aanbeveling voor de medische dienst in de P.I. Hasselt: de communicatie tussen het medisch personeel en de patiënten, en de communicatie over de opvolging van de afspraken dient te worden geoptimaliseerd ter voorkoming van klachten en frustraties.

Aanbeveling voor de Regie der Gebouwen: er dient sneller actie te worden ondernomen bij gesignaleerde problemen, a fortiori wanneer er door defecten aan de infrastructuur directe gevolgen kunnen zijn voor de gezondheid van de gedetineerden en bij uitbreiding hun welzijn.

Ook voor de CTRG heeft de CvT Hasselt nog enkele aanbevelingen.

Het is aangewezen om het aanbod aan opleidingen voor de leden van de CvT uit te breiden. Dit zowel op het gebied van interpersoonlijke gesprekstechnieken, juridische vorming, ICT-vaardigheden als relevante thematische bijscholingen.

Gezien het groot verloop van leden binnen de CvT waarbij er telkens een opleiding *on the job* nodig is, gezien het grote aantal klachten tijdens bepaalde maanden en de nood aan de mogelijkheid voor de CvT om bepaalde thema's dieper te kunnen onderzoeken is het aangewezen om het officieel aanstellen van twee maandcommissarissen tijdens één maand mogelijk te maken.

6. Belangrijkste uitdagingen van de CvT en belangrijkste werkdomeinen voor het jaar 2022

Het organisatorisch uitbouwen van het toezicht los van individuele klachten.

Er gaat (zoals wellicht bij de CvT's in alle gevangenissen) disproportioneel veel energie en tijd naar het opvolgen van individuele klachten (die al dan niet horen tot het werkveld van een Commissie van Toezicht). Dit leidt zelden tot het oplossen van structurele problemen die een verblijf in de gevangenis met respect voor de rechten van gedetineerden, in de weg staan. Een meer efficiënte aanpak dringt zich op. (Te beginnen met het verzamelen van de grieven en klachten op een eigentijdse d.w.z. digitale manier)

De Commissie van Toezicht Hasselt zal trachten via thematische werkgroepen een aantal heikele punten systematisch te monitoren. Ook zal onze Commissie regelmatig contactmomenten inbouwen met sleutel-actoren binnen de gevangenis zoals de PSD, hulpverleningsorganisaties die er actief zijn en religieuze/morele vertrouwenspersonen.